

ОБЛІК І ЗВІТНІСТЬ В УПРАВЛІННІ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

Державний податковий університет

***Анотація.** У роботі досліджено місце, значення та завдання бухгалтерського обліку і звітності в управлінні потенціалом підприємства для забезпечення сталого розвитку суб'єктів господарювання, зокрема та національної економіки в цілому.*

Ключові слова: управління, оточуюче середовище, економічний потенціал, розвиток, облік, звітність.

Accounting and reporting in the management of enterprise potential

***Abstract:** The paper examines the place, importance and objectives of accounting and reporting in the management of the potential of the enterprise to ensure sustainable development of economic entities, in particular and the national economy as a whole.*

Keywords: management, environment, economic potential, development, accounting, reporting.

Побудова ефективної системи управління підприємством сьогодні є ключовою діяльністю будь-якого суб'єкта господарювання. Сьогоднішні умови господарювання потребують нових підходів до управління суб'єкта господарювання і вимагають створення відповідного потребам масиву даних і застосування різних складних методик розрахунку показників та комп'ютерних програм обробки інформації. Основою інформаційного забезпечення будь-яких внутрішніх і зовнішніх користувачів про діяльність суб'єкта господарювання є, перш за все, бухгалтерський облік і звітність, як найбільш надійні, достовірні та підтверджені джерела.

Важливою складовою управління підприємством є управління його потенціалом. Основна мета управління потенціалом підприємства – це формування, збереження, ефективне використання і розвиток та збільшення його обсягів, враховуючи визначену стратегію суб'єкта господарювання та умови діяльності для забезпечення стійкого розвитку. «Управління розвитком економічного потенціалу підприємства повинно бути націлене на виявлення і подальше використання резервів потенціалу та пошук шляхів підвищення конкурентоспроможності суб'єкту господарювання» [1, с. 48].

Значення інформації в житті і діяльності господарюючих суб'єктів значно збільшилося і продовжує зростати. Постійно зростають витрати на збирання, зберігання, обробку та передачу інформації. Також збільшується їхня питома вага у витратах виробництва та загальних витратах діяльності суб'єктів господарювання. В сучасних умовах господарювання інформація усе дедалі більше набуває ознак товару і вислів: «Хто володіє інформацією, то володіє усім (або світом)» є особливо актуальною. «Таким чином, інформація фактично визнана елементом виробництва і є невід'ємною складовою частиною економічного потенціалу підприємства. Причому вона має не допоміжну роль, а виконує сполучну функцію у відношенні інших елементів економічного потенціалу, поєднуючи їх як єдине ціле» [2, с.37]. Погоджуючись з авторами, варто додати, що інформація не просто не відіграє другорядної ролі, а є основою діяльності, домінантою визначення потенціалу суб'єктів господарювання, стратегії їх розвитку та безпосередньо складовою потенціалу.

Автори визначають потенціал підприємства як складну, динамічну, поліструктурну систему - агломерацію, яка має певні закономірності розвитку, від уміння використати які вирішальною мірою залежить ефективність економіки, темпи та якість її зростання [2, с.14].

Оскільки засобом збереження потенціалу підприємства виступають різного роду та виду ресурси, які можуть бути використані в подальшій діяльності для досягнення цілей суб'єктів господарювання, то сумарний обсяг матеріальних, фінансових, людських та інших ресурсів підприємства представляють собою потенціал.

Завдання обліку в цьому напрямку полягає у:

- визначенні реальних можливостей підприємства (організації, установи) в сфері його діяльності з виділенням реалізованих та нереалізованих з будь-яких причин можливостей, явних і скритих; можливих і поки що неможливих тощо;

- визначенні кількісного та сумарного обсягу матеріальних, фінансових, людських та інших ресурсів підприємства загального та в розрізі видів, наявних (залучених у виробництво та резервних (не залучених підготовлених та не підготовлених для використання у діяльності підприємства (організації, установи), в тому числі скритих) як складових загального потенціалу підприємства;
- встановленні структури економічного потенціалу підприємства на даний момент та в майбутньому відповідно до визначеної стратегії та мети і завдань діяльності суб'єкта господарювання;
- здійсненні постійного моніторингу змін різного роду ресурсів підприємства, а відповідно і потенціалу підприємства (організації, установи) за допомогою здійснення оперативного обліку та управлінської звітності.

«Однак використовувати в виробництві методики інформаційного забезпечення процесу управління часто не спроможні надати достовірні дані про стан виробництва і не розраховані на високу оперативність, тому що базуються на системі фінансового обліку» [3, с.31-32]. Сучасні, навіть повністю автоматизовані, системи обліку інформації не вирішують повністю всі проблеми оперативного забезпечення управління необхідною інформацією. Вони дозволяють лише прискорити процес її одержання та розширити аналітику. Тому вирішення питання оперативного забезпечення різних рівнів керівництва підприємства достовірною управлінською оперативною інформацією є одним з пріоритетних завдань для збереження та примноження потенціалу господарюючих суб'єктів. Організована належним чином обліково – інформаційна система підприємства дає можливість своєчасно реагувати на незаплановані зміни внутрішнього та зовнішнього середовища.

Оскільки «управління розвитком економічного потенціалу підприємства повинно бути націлене на виявлення і подальше використання резервів потенціалу та пошук шляхів підвищення конкурентоспроможності суб'єкту господарювання» [1, с. 48], то завдання обліку полягає не тільки в збереженні наявного потенціалу, але, разом з аналізом, вишукувати резерви та слідкувати за їх ефективним використанням. Обліково-аналітична робота має бути націлена на розвиток існуючого потенціалу суб'єкту господарювання та його примноження.

Потенціал підприємства представляє собою поєднання наявних різноманітних ресурсів, які знаходяться в розпорядженні підприємства і від яких підприємство чекає одержання вигід та створені (одержані ресурси) на основі виникнення зобов'язань.

Створення потенціалу підприємства може здійснюватися двома шляхами:

1. потенціал створений власними зусиллями учасників підприємства;
2. потенціал створений за рахунок вкладень зовнішніх учасників.

В сучасних умовах господарювання при значній динамічності та мінливості внутрішнього та зовнішнього середовища виникає необхідність забезпечення гнучкості потенціалу суб'єкту господарювання до впливу різноманітних факторів, оперативної його адаптації до оточуючого середовища для створення умов стабільної діяльності підприємств (організацій, установ). Одним із факторів досягнення такої гнучкості є організація оперативного управлінського обліку, стратегічного управлінського обліку, обліку та аналізу зовнішніх факторів впливу тощо. Інформаційна система суб'єкта господарювання має бути сформована таким чином, щоб автоматично відображати заплановані факти господарського життя та своєчасно реагувати на незаплановані зміни оточуючого внутрішнього та зовнішнього середовища.

Формування адекватної вимогам часу системи обліку та звітності дозволить не лише правильно визначити та зберегти потенціал суб'єкта, але його розвивати і збільшувати, покращувати управління його складовими та підвищувати ефективність використання економічного потенціалу підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Жидков О. І., Ажаман І.А. Концептуальні аспекти управління потенціалом підприємства на маркетингових засадах. *Економіка та держава*. № 2.2021. С.47-52.
  2. Кузнецова Т. В., Красовська Ю. В., Подлевська О. М. Управління потенціалом підприємства: Навчальний посібник. Рівне:НУВГП, 2017. 196 с.
  3. Шепель Т. П. Роль і місце управлінської звітності в підвищенні ефективності функціонування підприємств. *Інвестиції: практика та досвід*. № 16. 2018. С.31-34.
- Сторожук Тетяна Миколаївна*, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку та консалтингу, Державний податковий університет, Ірпінь, e-mail: stevan@ukr.net.
- Storozhuk Tetyana M.*, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting and Consulting, State Tax University, Irpin, e-mail: stevan@ukr.net